

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย

ภาษาเป็นวัฒนธรรมและเอกลักษณ์สำคัญของชาติ ชาติไทยมีอักษรใช้มานาน 720 ปี นับตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงได้ทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้ เมื่อ พ.ศ.1826 จากหลักฐานในศิลาจารึกสมัยสุโขทัย พบว่า การใช้ถ้อยคำภาษาในสมัยนั้น มีลักษณะเป็นคำโดด และมีสัมผัสบ้าง เช่น " เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้าง ค้า ใครจักใคร่ค้าม้า ค้า ใครจักใคร่ค้าเงือน ค้า ไพ่ฟ้าหน้าใส" ต่อมาภาษาได้มีวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงตามสภาพความเจริญของบ้านเมืองแต่ละยุคแต่ละสมัย จนถึงปัจจุบัน เทคโนโลยีต่าง ๆ และการติดต่อกับต่างประเทศมีอิทธิพลอย่างมากต่อภาษาไทย

ปัจจุบันคำบางคำเลิกใช้หรือสูญหายไปบ้าง ถ้อยคำภาษาก็มิได้ลดน้อยลง แต่กลับมีมากขึ้น ในลักษณะของการกลายคำ การสร้างคำใหม่ และการรับเอาภาษาอื่นมาใช้ เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต เขมร จีนและภาษาอังกฤษ เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้ เพราะ "ในปัจจุบัน เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการใช้ชีวิตในสังคม โดยเฉพาะ สารสนเทศได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้โลก "ไร้พรมแดน" ทำให้ประชากรของโลกมีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว นำไปสู่การผสมผสานความคิด ค่านิยมตลอดจนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของพลโลก" (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2544 :124) จากการใช้ภาษาในลักษณะเช่นนี้ จึงทำให้ "สังคมไทยเป็นสังคมหลายภาษา คนที่อยู่ในสังคมส่วนใหญ่เป็นผู้รู้หลายภาษา มีความสามารถที่จะเข้าใจหรือพูดได้หลายภาษา การที่คนใดคนหนึ่งพูดได้หลายภาษาและสามารถใช้ภาษาเหล่านั้นสลับกันไปมาได้ ทำให้ภาษาหลายภาษามีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ปรากฏการณ์เช่นนี้ เราเรียกว่า การสัมผัสภาษา (Language contact) (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542 : 92)

การสัมผัสภาษาเป็นการเปลี่ยนแปลงของภาษา ซึ่งอาจเป็นไปได้ในลักษณะของการปนภาษาหรือการสลับภาษา ซึ่งหมายถึง การใช้ภาษาของผู้พูดในทุกระดับหรือทุกรูปแบบกับอีกภาษาหนึ่ง เช่น ใช้คำ วลี ประโยค ลักษณะทางเสียง หรือข้อความในภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทย นักวิชาการบางคนใช้คำว่า การปนภาษา ในความหมายที่แคบลงมา คือ

หมายถึงเฉพาะการปนในระดับคำ ส่วนวนเท่านั้น ไม่รวมการพูดเป็นประโยค สลับกับพูดภาษาของตน ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า การสลับภาษา (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542 : 94)

ส่วนการยืมภาษากับการปนภาษา มีลักษณะแตกต่างกัน คือคำยืมส่วนใหญ่เป็นที่ยอมรับในสังคม จนได้รับการบรรจุไว้ในพจนานุกรมและมีลักษณะการปรับและกลืนเข้ากับระบบเสียงของภาษาแม่มากกว่า "คำปน" เช่น คำว่า เบรก คลัช เมล์ อ็อกซิเจน เหล่านี้เป็นคำยืมที่คนไทยใช้จนเป็นคำไทยไปแล้ว แต่คำว่า คอนเซ็ปท์ (concept) ไอเดีย (idea) สตัดดี (study) เปเปอร์ (paper) ซีเรียส (serious) 프리เซ็นเทชัน (presentation) คำเหล่านี้ถึงแม้จะใช้กันมาก แต่ก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับเท่ากับคำยืม จึงเป็นเพียงคำภาษาอังกฤษที่นำมาปนในภาษาไทยเท่านั้น

นักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการปนภาษาในภาษาไทยไว้ดังนี้

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2542 : 95) ให้ข้อคิดเห็นว่า " การปนภาษาเป็นสิ่งธรรมชาติ ไม่ค่อยมีผู้ใดสังเกตเห็น หรือถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่าตกเตียงและห่วงใยมากนัก หากไม่เป็นที่เด่นหรือคุกคามเอกลักษณ์ของภาษามาตรฐาน ในสังคมไทย การปนภาษาที่เป็นที่กล่าวขวัญมากที่สุด คือการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทย เพราะเกิดขึ้นในคนไทยที่พูดอังกฤษได้ส่วนใหญ่ และคำที่เข้ามาปนมีเป็นจำนวนมาก ประกอบกับประเทศไทยมีนโยบายสนับสนุนให้คนไทยใช้คำไทย แทนที่จะทับศัพท์ตรง ๆ การปนภาษาอังกฤษจึงเป็นประเด็นปัญหาที่นักภาษาหรือผู้ที่ห่วงใยภาษาไทยมาตรฐานมักยกขึ้นมาเป็นหัวข้อการสัมมนาอยู่เนือง ๆ เพื่อให้ให้เห็นปัญหาของการที่ภาษาไทยกำลังถูกแทรกแซงหรือทำลายไปที่ละน้อย"

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2544 : 124) ได้แสดงทัศนะว่า " ในยุคโลกาภิวัตน์นี้ รู้สึกเราจะสูญเสียความงามทางภาษา ที่มีอะไรก็เข้าใจง่าย ๆ กลายเป็นเรื่องยากไปจนเรียกว่าสูญเสียจนเสียศูนย์ไปเลยทีเดียว ตัวอย่าง เช่น การใช้ภาษาในยุคปัจจุบันนี้ ถ้าใครใช้ภาษาไทยล้วน ๆ ก็จะไม่ทันสมัยกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ ภาษาต่าง ๆ ก็เลยจะตบลูกคาบดอกหรืออย่างที่เป็นพจนานุกรมระบุไว้ว่าเป็นห้วมังกู ห้วยมังกู ซึ่ง หมายถึง ไม่เข้ากัน ไม่กลมกลืนกัน หรือมีหลายแบบ หลายอย่าง ปนเปกันจนหมดงาม ลักษณะ ดังกล่าวเห็นได้บ่อยมาก ไม่ว่าจะป็นชื่อร้านค้า ชื่อที่พักอาศัย ศูนย์การค้าต่าง ๆ และก็ไม่เว้น แม้กระทั่ง ตลาดนัดจตุจักรก็ยังกลายเป็น เจ - เจ ไปเสียแล้ว"

การเปลี่ยนแปลงของภาษาดังที่กล่าวนี้ เป็นลักษณะธรรมดาของวัฒนธรรมทางภาษาที่ย่อมต้องมีการเลิกใช้ เปลี่ยนแปลงคำและสร้างคำมาใช้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมนั้น ๆ ด้วย กล่าวกันว่า " ภาษาของกลุ่มสังคมหรือชนชาติใด ก็ย่อมสะท้อนถึงเอกลักษณ์ (ตัวตน) ของกลุ่มสังคมหรือชนชาตินั้น ด้วยเหตุภาษากับสังคมไม่อาจแยกต่างหากจากกันได้ หากดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงคู่เคียงกันมาแต่ในอดีต เมื่อเราศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับภาษาและ

พัฒนาการของภาษา จึงเป็นการเรียนรู้เรื่องราวของผู้ใช้ภาษาและพัฒนาการของสังคมนั้น ๆ ด้วย (บุษบา ประภาสพงค์, 2539 :139)

การศึกษาภาษาและเนื้อหาในเนื้อร้องของเพลงไทยสากล ถือว่าเป็นการศึกษาวรรณกรรมประเภทหนึ่ง เจตนา นาควัชระ (2520 : 29) ให้ข้อคิดว่า " การศึกษาภาษาใน ส่วนที่เกี่ยวกับวรรณคดีที่นิยมกันมากที่สุดทั้งในอดีตและปัจจุบัน คือ การศึกษาภาษาในฐานะที่เป็นเครื่องแสดงออกของความคิดและอารมณ์ เรามักจะสนใจศึกษาว่าภาษามีความสัมพันธ์หรือเข้ากับเนื้อหาได้ดีหรือไม่เพียงใด" ผู้ประพันธ์กลั่นกรองสร้างสรรค์ภาษาเพื่อให้เห็นความงามของภาษา อันเป็นสื่อแห่งความคิดและอารมณ์ จึงจำเป็นต้องการทำอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยเริ่มจากการพิจารณาคำแต่ละคำว่า สื่อความหมายอย่างไร และการเรียงร้อยถ้อยคำเหล่านั้นสืบต่อเนื่องกัน มีความประสานกันเป็นองค์ประกอบที่มีเอกภาพเพียงไร เป็นไปเพื่อจุดประสงค์ใด มีความคิดหลักอย่างไร และมีพลังมากน้อยเพียงใด" (ดวงมน จิตรจำนงค์, 2536 : 12)

สรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมและเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติ เราใช้ประโยชน์ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ศึกษาค้นคว้า และประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตาม ภาษาก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศด้วย

1. การใช้คำ

การศึกษาด้านการใช้คำนั้น มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

บุญยงค์ เกศเทศ (2532 : 52 – 57) ได้ให้แนวทางในการพิจารณาถ้อยคำ ดังนี้

1. คำหลายนัย คือ คำเดียวกันทำหน้าที่ต่างกันประโยคและมีความหมายต่างกันด้วย

2. คำที่มีรูปแบบการเขียนคล้ายกัน ให้พิจารณาใช้ตามความหมายของคำ

3. คำตัด : คำเต็ม คือ การใช้คำไม่เต็มรูป เป็นลักษณะการละคำ เช่น กิโลกรัม

ใช้ว่า กิโล

4. คำมีระดับ เลือกใช้ให้เหมาะสมอยู่ในระดับเดียวกัน เช่น บุรุษกับสตรี บิดากับมารดา ลูกกับพ่อแม่ ฯลฯ

5. คำหลาก เป็นการหลีกเลี่ยงการใช้คำเดียวซ้ำ ๆ คำใหม่ที่ใช้ต้องมีความหมายหลักใกล้เคียงกับคำเดิม

6. คำประสม เป็นการสร้างคำโดยใช้คำโดดมาประสมกัน ให้มีความหมายใหม่ แต่ยังมีร่องรอยความหมายเดิมอยู่บ้าง

7. การสร้างคำให้มีความหมายใหม่ มุ่งให้เกิดลักษณะเด่น แหวกแนว
8. คำแทน เป็นลักษณะคำที่สร้างเพื่อให้เกิดภาพแทนสิ่งหนึ่งที่ต้องการจะ
9. อธิบาย และไม่สามารถจะอธิบายได้เด่นชัด เช่น อิมเกซตร ย้ายฟ้าผ่า
มารศาสนา ฯลฯ คำห้อง หมายถึง คำพ้องเสียง (คำที่มีเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน) และ
พ้องความหมายหรือคำไวพจน์ (คำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน)
10. คำต่างพันธุ์ หมายถึงการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น ไทยแลนด์
รถทัวร์ ครงแชมป์ ถนนลีเลน ฯลฯ
11. คำเฉพาะ เป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่เฉพาะวงการ เช่น เรียกนักฟุตบอลประเทศ
สิงคโปร์ว่า นักเตะเมืองลอดช่อง เรียกนักแบดมินตันอินโดนีเซียว่า นักตีลูกขนไก่อิเหนา
 ฯลฯ
12. คำเลียนเสียง ล้อเลียน เพื่อสร้างอารมณ์ขัน
13. คำยวน เป็นลักษณะพิเศษของคำภาษาไทย ต้องระมัดระวังในการใช้เพราะ
อาจเป็นคำหยาบได้
14. คำซ้อน เป็นกลุ่มคำเดียวกันที่ออกเสียงแตกต่างกัน แต่มีความหมาย
เหมือนกัน

สนธิ ตั้งทวี (2528 : 32) ได้จำแนกประเภทของคำไว้ดังนี้

1. คำที่มีความหมายโดยตรง หมายถึง คำที่มีความหมายตามที่กำหนดไว้ใน
พจนานุกรม ถือเป็นความหมายหลัก เช่น
นุ่น มีความหมายว่า ต้นไม้ชนิดหนึ่ง ผลรูปทรงกระสวย มีปุยสีขาว
แมงดา มีความหมายว่า แมงชนิดหนึ่งมีกลิ่นฉุน
2. คำที่มีความหมายโดยนัย ความหมายของคำนี้จะแฝงอยู่กับความหมายของ
คำประเภทแรก เช่น
นุ่น มีความหมายว่า เบา
แมงดา มีความหมายว่า ชายที่ต้องอาศัยหญิงโสเภณีหากิน
3. คำที่เกิดจากอารมณ์ คำประเภทนี้เกิดจากความรู้สึกต่าง ๆ โดยไม่ได้ตั้งใจ
หรือเจตนาจะกล่าวคำ เช่น
โอ๊ย โอ๊ย - รู้สึกเจ็บปวด
โธ่ - รู้สึกเห็นอกเห็นใจ
4. คำเลียนเสียงธรรมชาติ เป็นคำที่บรรยายความเพื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมไป
กับการบรรยายอย่างสมจริง เช่น เพล้ง โพละ ผัวะ ฯลฯ

5. คำมีศักดิ์ เป็นคำที่มีความหมายให้ความรู้สูงส่ง รวมถึงคำราชาศัพท์ เช่น เมีย - ภรรยา กิน - รับประทาน ฯลฯ
6. คำรูปธรรม เป็นคำที่มีความหมายและความเข้าใจไปในทางรูปร่างที่สัมผัสด้วยประสาททั้งห้า คือ หู ตา จมูก ลิ้น และกาย เช่น
คำที่รับสัมผัสได้ทางประสาทหู - ตูม เบี่ยง บัง
คำที่รับสัมผัสได้ทางประสาทตา - สูง ต่ำ ดำ ขาว
7. เป็นคำที่มีความหมายทางความคิด ได้รับความหมายได้ด้วยใจ คือ อายตนะใน ส่วนที่หก เช่น ความยุติธรรม ความชั่ว ความดี ความงาม
8. คำบัญญัติหรือศัพท์เฉพาะวิชา ที่ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้บัญญัติไว้ เช่น ความถนัด (Aptitude)
9. คำเฉพาะกลุ่ม (Jargon) เป็นคำที่บุคคลแต่ละกลุ่มคิดขึ้นใช้เฉพาะตน เช่น คำเฉพาะกลุ่มหนังสือพิมพ์ มีคำว่า ตรวจหน้าแท่น เลย์เข้า ปฏิเสธอาร์ต ฯลฯ
10. คำสแลง (Slang) หรือ คำคะนอง เป็นคำที่คล้ายกับคำเฉพาะกลุ่มแต่ใช้ในวง กว้างกว่า มีทั้งสแลงด้านเสียง เช่น ซ่า มั่นส์ บ๊องส์ ฯลฯ และสแลงด้านความหมาย เช่น สะบัดช่อ บอดแตก ฯลฯ
11. คำภาษาตลาด หมายถึง คำพูดของคนทั่วไป เช่น โรงพัก เมียน้อย ขวยบรรลัย ฯลฯ
12. คำหรือคำหยาบ เป็นคำแสดงคำหยาบ เพื่อให้มีรสชาติ นิยมใช้ในงานบันเทิง คดี เช่น ไขว้ย้าย ไข้จับห... ฯลฯ
13. คำภาษาถิ่น เป็นคำที่ใช้ประจำถิ่นต่าง ๆ ของไทย
14. คำภาษาพาณิชย์ เป็นคำที่ใช้ในทางโฆษณาประชาสัมพันธ์ เช่น ชื่อ คุณค่า ชื่อตราณกยูง
15. คำย่อ เป็นคำที่สร้างขึ้น โดยใช้อักษรตัวแรกของคำแล้วใช้มหัพภาค (.) เติมหลังอักษรนั้น
16. คำภาษาต่างประเทศ ที่ใช้ในภาษาไทย เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต จีน เขมร ภาษาอังกฤษ ฯลฯ
17. คำฉนวน เป็นคำที่เมื่ออ่านกลับสลับสระกันแล้ว จะได้คำที่มีอักษรอย่างใหม่ เช่น ฆ่าหมี กากินชี้หมู ฯลฯ
18. คำเฉพาะอาชีพ เป็นคำที่ใช้และเข้าใจกันในกลุ่มที่มีอาชีพเดียวกัน เช่น แพทย์ ทนายความ ฯลฯ

เด่นศิริ ลินลีผล (2542 : 102) ได้แบ่งประเภทของการใช้คำเป็น 6 ประเภท

คือ

1. คำที่ก่อให้เกิดอารมณ์
2. คำสัมผัส
3. คำซ้ำ
4. คำซ้อน
5. คำหลาก
6. คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง

เขตต์อรัญ เลิศพิพัฒน์ (2545 : 68) นักประพันธ์เพลงได้แบ่งภาษา สำหรับใช้ในการแต่งเพลง เป็นหมวด ๆ ดังนี้

1. หมวดภาษากวี เป็นภาษาที่ตั้งใจเลือกสรรถ้อยคำให้แตกต่างจากภาษาพูดธรรมดา เช่น เนตร นภา ดวงดารา เมืองแมน พักตร์ ฯลฯ
2. หมวดภาษาธรรมดา เป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ตา ห้องฟ้า ดาว สวรรค์ หน้า ฯลฯ

หมวดภาษาเหล่านี้ เขตต์อรัญ เลิศพิพัฒน์ (2545 : 70-73) ให้ข้อคิดแก่นักแต่งเพลงรุ่นใหม่ว่า ไม่ควรใช้ภาษาต่างหมวดปนกัน นอกจากนี้ ยังให้หลักการใช้คำไว้ดังนี้

1. การใช้คำที่เจาะลึกถึงความรู้สึก คือ ใช้คำที่แสดงรูปธรรมโดยเจาะลึกเข้าไปในรายละเอียดของสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ จะทำให้เกิดความคมชัดในจินตนาการ และมีน้ำหนักทางความรู้สึก ทำให้เพลงกระทบใจผู้ฟังได้มากกว่าการใช้คำที่เป็นนามธรรม
2. การซ้ำคำและสัมผัสพยัญชนะ อาจใช้ในกรณีที่ผู้แต่งเพลงหาคำสัมผัสไม่ได้ในช่วงใดช่วงหนึ่งของเนื้อเพลง ก็แก้ปัญหาด้วยการซ้ำคำในบทเพลงที่มีโน้ตตัวเดียวซ้ำกัน อยู่ถึงสามหรือสี่โน้ต และอยู่ติดกัน

สรุปได้ว่า คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถแบ่งได้เป็นกลุ่มคำชนิดต่าง ๆ ได้หลายประเภท ตามลักษณะการใช้ เช่น คำภาษาปาก หรือคำตลาด คำสแลง คำฉวน คำสุภาพ เป็นต้น บางครั้งอาจแบ่งคำตามลักษณะการสร้างคำเป็นคำประสม คำซ้ำ และคำซ้อน เป็นต้น การแบ่งคำเป็นประเภทต่าง ๆ อาจจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะและหลักเกณฑ์การจัดกลุ่มคำ ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ด้วย

2. การใช้โวหารภาพพจน์

คำว่า โวหารภาพพจน์ มีความหมายดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 :108-109) ได้ให้ความหมายของโวหารภาพพจน์หรือภาษาภาพพจน์ (Figurative language) ว่าเป็น "ภาษาที่ผิดแผกไปจากปรกติ หรือผิดไปจากภาษาตามตัวอักษร ในด้านการเรียบเรียงลำดับคำ หรือความหมายของคำ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นสำนวนที่แปลกใหม่ และมีพลัง เพื่อให้มองเห็นภาพ เพื่อพรรณนาโดยการเปรียบเทียบ และเพื่อให้เห็นความคล้ายคลึงในสิ่งที่ไม่คล้ายคลึงกัน ภาษาภาพพจน์คือข้อเขียนที่นำเอาภาพพจน์ (Figure of Speech) อย่างเดียวหรือหลายอย่างมาใช้ ภาพพจน์ เหล่านี้ที่รู้จักกันมากที่สุด ได้แก่ ภาวะขัดแย้ง (antithesis) อุปมา (simile) อุปลักษณะ (metaphor) บุคลาธิษฐาน (personification) และการกล่าวคำซ้ำ (repetition)

สุจริต เพียรชอบ (2539 : 84 - 91) ได้ให้ความหมายคำ "ภาพพจน์" ว่า หมายถึง คำหรือสำนวนโวหารที่กวีหรือผู้ประพันธ์ใช้เพื่อสร้างมโนภาพ ให้เกิดขึ้นในจิตใดของผู้อ่านหรือผู้ฟังบทกวีนั้น ภาพพจน์เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเห็นภาพได้กระจ่างชัด เข้าใจความหมาย เข้าถึงความคิดและความรู้สึกของผู้ประพันธ์ และสามารถถ่ายทอดความรู้สึกและความคิดเหล่านั้นมาเป็นของผู้อ่านเอง จนเกิดความซาบซึ้งในวรรณกรรม ข้อความหรือคำพูดเหล่านั้น อาจเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ และยังได้แบ่งประเภทของภาพพจน์ ไว้ดังนี้

1. อุปมา (Simile) คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง ที่ใช้เชื่อมสิ่งที่เปรียบเทียบกัน มีคำว่า เหมือน เปรียบ ประดุจ ราว รวกับ ประหนึ่ง ละม้าย เสมอเหมือน ปานเพียง เทียบเพียง เป็นต้น
2. อุปลักษณะ (Metaphor) เป็นการกล่าวเปรียบเทียบอีกวิธีหนึ่ง โดยใช้วิธีการกล่าวเป็นนัยให้เข้าใจเอาเอง ไม่กล่าวโดยตรง
3. บุคลาธิษฐาน (Personification) คือ ภาพพจน์ที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่มีวิญญาณเสมือนเป็นสิ่งที่มีชีวิตวิญญาณ ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะมองเห็นภาพเหล่านั้นเคลื่อนไหว ทำกิริยาอาการเหมือนคน มีอารมณ์ มีความรู้สึก เช่น ฟ้าร้องไห้ ทะเลครวญ ฯลฯ
4. นามนัย (Metonymy) เป็นภาพพจน์ที่เรียนชื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยใช้คำอื่นแทน ไม่เรียกตรง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคำที่รู้จักกันทั่วไป และเมื่อกกล่าวแล้ว ผู้คนจะเข้าใจได้โดยง่าย
5. อนุนามนัย (Synecdoch) เป็นการนำส่วนน้อยหรือส่วนย่อย หรือส่วนที่เด่นชัด มากกล่าวให้ หมายถึง ส่วนทั้งหมด เช่น เมือง มะขามหวาน หมายถึง จังหวัดเพชรบูรณ์
6. อติพจน์ (Hyperbole) คือ การกล่าวเกินจริง ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกซาบซึ้ง เกิดความรู้สึก เกิดอารมณ์คล้ายตามด้วย เช่น คิดถึงใจจะขาด น้ำตาท่วมโลก ฯลฯ

7. ปฏิพจน์ (Paradox) คือ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกัน นำมากล่าวอย่างกลมกลืน คล่องจอง ทำให้ได้ความหมายกินใจ ลึกซึ้ง เช่น รักยาวให้สั้น รักสั้นให้ต่อ เสียน้อยเสียยาก เสียมากเสียง่าย

8. สัทพจน์ (Onomatopocia) เป็นภาพพจน์ที่เลียนเสียงธรรมชาติ

9. การลดความหมายของคำ (Euphonism) คือการใช้ถ้อยคำอื่นแทนคำที่มีความหมายรุนแรงหรืออาจกระทบกระเทือนใจได้ เป็นการเลี้ยงน้ำใจผู้ฟังให้มีความสุขสดชื่น เช่น สตรีสูงอายุ ใช้แทน หญิงแก่ ผู้สูงอายุ ใช้แทน คนชรา เป็นต้น

10. การใช้ประโยคคำถาม (Interrogation) คือ การใช้ข้อความที่มีลักษณะเป็นคำถาม

วิภา กงกะนันท์ (2522 : 29 – 57) ได้กล่าวถึงความหมายของ "โวหาร" ไว้ว่า "โวหารเป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง เป็นวิธีการพูดหรือเขียน ที่ผู้พูดหรือผู้เขียน พูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่มีความหมายเป็นอื่นบ้าง ให้มีความหมายกำกวม หนักเบา คลุมเครือหรือเข้มข้นต่างไปบ้าง การที่จะตัดสินว่าภาษาใดเป็นโวหารหรือมิใช่ ให้ดูที่วิธีการใช้คำ ว่า วลี ประโยคในข้อความต่าง ๆ มิใช่ดูที่ลักษณะของคำ วลี หรือประโยคตามลำพัง" โดยแบ่งโวหารต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

1. อุปมา (Simile) เป็นโวหารเปรียบเทียบของสองสิ่ง โดยใช้คำในการเปรียบเทียบว่า เหมือน คล้าย ดุจ ตูราว กล ประหนึ่ง เพียง ราวกับ เจก เป็นต้น

2. อุปลักษณะ (Metaphor) เป็นโวหารเปรียบเทียบของสองสิ่ง ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการ โดยใช้คำว่า "เป็น คือ เท่า" ใช้คำในการเปรียบเทียบ

3. สมพจน์นัย (Synecdoche) คือ การกล่าวถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของส่วนทั้งหมด แต่ให้มีความหมายครอบคลุมหมดทุกส่วน

4. นามนัย (Metonymy) คือ การเอ่ยถึงสิ่งหนึ่ง แต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น เช่น เอ่ยชื่อคน แต่หมายถึงผลงานของเขา

5. ปฏิวาทะ (Oxymoron) คือ การนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้ำกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น ความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งบ้างหรือเพิ่มความเข้ม ให้แก่ความหมายของคำแรกบ้าง

6. ปฏิภาคพจน์ (Paradox) คือ ข้อความที่มีความหมายขัดแย้งกัน ไม่ว่าผู้ใช้จะเจาะจงหรือไม่ก็ตาม เป็นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่น่าเป็นไปได้ แต่ก็เป็นไปได้

7. อวตพาภย (Synesthesia) คือการใช้คำแทนผลของสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดา เช่น รสของความสุข ซึ่งปกติ รส เป็นผลของสัมผัสด้วยลิ้น

8. อติพจน์ (Hyperbole) คือการพูดเกินความจริง เพื่อเน้นความรู้สึก มิใช่เพื่อหลอกลวง

9. อติพจน์ (Overstatement) เป็นการพูดหรือเขียนประหนึ่งโอ้อวด โดยมีเจตนาให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกขุ่น

10. ปฏิรูปพจน์ (Allusion) เป็นการใช้ข้อความที่ดัดแปลงมาจากข้อความอันเป็นที่รู้จักดีกันอยู่แล้ว

11. บุคลาธิษฐาน (Personification) เป็นการใช้ภาษาทำให้สิ่งที่ไม่มีชีวิต แสดงอาการปฏิกิริยาต่าง ๆ เหมือนมนุษย์

12. อุทาหรณ์ (Analogy) เป็นวิธีการการเปรียบเทียบเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดสองอย่าง ที่มีความหมายต่างกัน ว่าคล้ายกัน โดยการยกข้อความที่เชื่อว่าง่ายแก่การเข้าใจเปรียบเทียบกับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการจะอธิบาย ต่างกับอุปมาตรงที่เป็นการเปรียบเทียบด้วยคำ แต่อุทาหรณ์เป็นการเปรียบเทียบด้วยความ

13. ปฏิปจฉา (Rhetorical question) เป็นศิลปะของการใช้คำถาม ที่ไม่ต้องการคำตอบ ผู้ถามมีเจตนาเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า ไวยากรณ์ภาพพจน์หรือภาษาภาพพจน์ เป็นลักษณะสำนวนภาษาที่ผู้ประพันธ์มุ่งใช้เปรียบเทียบ หรือใช้คำ เพื่อสร้างมโนภาพ ช่วยให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจความหมายที่สื่อออกไป และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ด้วย ไวยากรณ์ภาพพจน์แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น อุปมา (Simile) อุปลักษณ์ (Metaphor) บุคลาธิษฐาน (Personification) อติพจน์ (Hyperbole) และปฏิปจฉา (Rhetorical question) เป็นต้น

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับเพลงและเพลงไทยสากลยอดนิยม

มีคำกล่าวว่า "มนุษย์เป็นเช่นไร เพลงก็เป็นเช่นนั้น" (อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ, 2544 : 121) ทั้งนี้เพราะ เพลงเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่เป็นลักษณะงานวิจิตรศิลป์ที่รับรู้ด้วยการฟัง บางคนกล่าวว่า "เพลงเป็นศิลปะแห่งจิตใจ" ที่ผู้ประพันธ์สื่อความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ และจินตนาการ ผสมผสานกับดนตรี ถ่ายทอดไปยังสังคมให้รับรู้ เพลงจึงผูกพันกับมนุษย์หรือสังคมมาตลอด ดังนั้น เมื่อวัฒนธรรม สังคมเปลี่ยนแปลง ก็มีผลทำให้รูปแบบและเนื้อหาของเพลงก็เปลี่ยนแปลงตามด้วย

บทบาทของเพลง

อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ (2544 : 118 -121) ได้กล่าวถึงบทบาทของเพลงที่มีความผูกพันกับมนุษย์ไว้ ดังนี้

1. ตอบลนองความรู้สึกของมนุษย์ แต่ละวันมนุษย์ต้องใช้ความพยายามและความสามารถในการดำรงตน เพื่ออยู่ให้ได้กับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น มนุษย์จะรู้สึกเหงาเมื่ออยู่ตามลำพัง จึงใช้เพลงเป็นเครื่องบำรุงบำเรอความสุขทางกายและใจ
2. ทำหน้าที่ "เพื่อน" ที่มนุษย์พกพาไปด้วยทุกหนแห่งยามมีความสุขสนุกสนานหรือยามทุกข์ใจ ร้องให้ หรือให้คำปรึกษาที่แนะนำทางแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี
3. ทำหน้าที่เป็น "สื่อ" ที่สะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์และโลก เหมือนเช่นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ความใคร่ ฯลฯ ซึ่งเพลงมีศิลปะในการสื่อสารเรื่องเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี
4. เป็นเวทีแห่งการสื่อสารที่เชื่อมต่อดังวัฒนธรรมแต่ละยุคสมัย ให้คนแต่ละรุ่น ได้เข้าใจซึ่งกันและกัน
5. ทำหน้าที่รับใช้สังคมและการเมือง สร้างจิตสำนึกร่วมกันเพื่อสังคม บางบทเพลงนำเสนอถึงปัญหาสังคมและการเมืองเพื่อแสดงถึงอุดมการณ์ที่มี เช่น เพลงเพื่อชีวิต เพลงปลุกใจ เป็นต้น

สุกรี เจริญสุข (2545 : 68 - 107) กล่าวถึงบทบาทของเพลงในแง่มุมการสะท้อนสภาพสังคมว่า เพลงมักสะท้อนสภาพสังคม ก็จะเห็นภาพลักษณ์ ปัญหาสังคม ขนบประเพณี จากเพลงไทยยอดนิยม ซึ่งนำลีลาและบทร้องของเก่ามาพัฒนาขึ้นประสมประสานกับเพลงตะวันตก บทร้องเพลงไทยแต่เดิมมีโวหารมาก ใช้ภาษาสูง ความหมายดี ถ้อยคำลึกซึ้ง คมคาย เพลงไทยสากลยุคเริ่มต้นพัฒนามักมีเนื้อร้องยาว ต่อมาได้มีการพัฒนาให้เนื้อร้องเพลงไทยสากลสั้นและกะทัดรัดขึ้น จนถึงปัจจุบัน บางเพลงขาดความประณีตในการเขียน บางเพลงฟังแล้วขาดกวีโวหารและบางครั้งฟังคล้ายเป็นบทร้อยแก้ว ในด้านที่ถือว่าเพลงเป็นกระจกเงาของสังคมนั้น เพลงสมัยก่อนส่วนมากบรรยายโลกของความฝัน แต่ปัจจุบันเพลงไทยสากลมักเปิดเผยความจริงในสังคมให้ได้รับรู้กันโดยใช้เพลงเป็นสื่อ

ประเภทของเพลง

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2537 : 7) ได้แบ่งประเภทของเพลงเป็น 3 ประเภท คือ

1. เพลงพื้นบ้าน (Folk music) ได้แก่เพลงที่ใช้ร้องใช้เล่นกันมาเป็นเวลานานตามท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 บทเพลงประเภทไม่ทราบผู้ประพันธ์ (Composer unknow) เพลงพื้นบ้านประเภทนี้ ได้แก่ เพลงที่ได้ยินได้ฟังกันมานานแล้วเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแต่ละชาติมักจะมีร้องเล่นกัน แต่เพลงเหล่านี้ไม่สามารถสืบได้ว่า ใครเป็นผู้ประพันธ์ เช่น เพลงกล่อมเด็กแทบทั้งหมด เพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงโลม เพลงพิชฐาน เป็นต้น

1.2 บทเพลงประเภททราบผู้ประพันธ์ (Composer know) เพลงพื้นบ้านประเภทนี้เป็นเพลงที่ทราบผู้ประพันธ์และใช้ร้องกันจนเป็นเพลงพื้น ๆ ที่ทุกคนร้องได้ และเป็นอมตะ มิใช่เป็นเพลงยอดนิยมระยะหนึ่งและสูญหายไปจากความนิยมของประชาชน เพลงประเภทนี้ ได้แก่ เพลงปลุกใจ เช่น เพลงต่าง ๆ ของหลวงวิจิตรวาทการ หรือเพลงที่กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่พื้นบ้านของชาติต่าง ๆ เช่น เพลงกลางดง ลูกสาวนา เป็นต้น

2. เพลงศิลปะ (Art music) คือเพลงที่มีคุณลักษณะ หรือคุณค่าทางดนตรีแตกต่างไปจากเพลงยอดนิยมในด้านโครงสร้าง หรือองค์ประกอบ โดยมีความหมายลึกซึ้งกว่า แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1 เพลงอมตะ (Time - honored) ได้แก่ เพลงที่คนทั่วไปรู้จักกันในฐานะของเพลงคลาสสิก สำหรับดนตรีตะวันตก เพลงไทยสำหรับดนตรีไทย เพลงเหล่านี้มีอายุเป็นสิบ ๆ ร้อย ๆ ปี และยังคงใช้ร้องใช้เล่นกันอยู่ถึงปัจจุบัน เนื่องจากมีคุณค่าทางดนตรี เพลงเหล่านี้ ส่วนใหญ่ประพันธ์โดยนักประพันธ์เพลงที่มีชื่อเสียง เช่น หลวงประดิษฐไพเราะมุนตรี ตราโมท บาค โมทซาร์ทและเบโธเฟน เป็นต้น

2.2 เพลงร่วมสมัย (Contemporary) คือเพลงศิลปะยุคปัจจุบัน ซึ่งมีโครงสร้าง ความแปลกใหม่ต่างไปจากเพลงอมตะ เป็นบทเพลงที่นำศึกษา เช่นเดียวกับเพลงอมตะ เพลงพระราชนิพนธ์จัดเป็นเพลงร่วมสมัยประเภทหนึ่ง

3. เพลงยอดนิยม (Popular หรือ rock music) เป็นเพลงประเภทที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งเพลงเหล่านี้ส่วนใหญ่จะหายไปจากความทรงจำของประชาชน บทเพลงประเภทนี้จะมีรูปแบบของเพลงคล้ายคลึงกัน หรือเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่

ความหมายของเพลงไทยสากลและเพลงยอดนิยม

สุกรี เจริญสุข (2538 : 121) ได้ให้ความหมายของ “เพลงไทยสากล” ว่า “เพลงที่มีเนื้อร้องเป็นไทย แต่มีลีลาการขับร้อง การบรรเลงดนตรีประกอบเป็นสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพลงสมัยนิยมที่เป็นเพลงของอเมริกัน ทั้งรูปแบบที่ใส่เนื้อร้องไทยแทนภาษาอังกฤษ ใช้ดนตรีดั้งเดิมทั้งหมด หรือเพลงที่นำมาปรุงแต่งใหม่ก็ตาม เป็นเพลงที่อยู่ในรูปแบบเพลงสากลทั้งสิ้น”

สุกรี เจริญสุข (2532 : 97) ได้ให้ความหมายเพลงยอดนิยมว่า “เพลงยอดนิยมหรือเพลงสมัยนิยม (Popular Music) ในปัจจุบันนั้น มีความหมายแคบลงเหลือเพียงเพลงยอดนิยมของคนกลุ่มใหญ่เท่านั้น ส่วนเพลงยอดนิยมในกลุ่มอื่น ๆ ที่เล็กเริ่มมีความสำคัญน้อยลง ไม่ว่าจะเพลงในลีลาพื้นบ้าน เพลงลูกกรุง เพลงลูกทุ่ง หรือเพลงลูกเต๋าก็ตาม ปัจจุบัน เพลงยอดนิยมของไทยกลายเป็นตัวหลอมรวมไปอยู่ที่เดียวกัน อาจเรียกว่า เพลงลูกผสม ประเด็นสำคัญ คือ เพลงยอดนิยมของไทยปัจจุบันนั้นอายุสั้น คือนิยมกันในระยะเวลาสั้น”

สุทธาสินี เกียรติไพบูลย์ (2533 : 14 – 15) ได้ให้ความหมายของเพลงยอดนิยมว่า “เพลงที่ได้รับความสนใจและชื่นชอบจากกลุ่มผู้ฟังในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้คนที่มีขึ้นลงตามกาลเวลาเป็นสำคัญ เพลงสมัยนิยมจึงถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมมวลชนได้อย่างหนึ่ง ด้วยเหตุผลที่ว่าเปลี่ยนแปลงไปตามความนิยมของผู้คนในสังคมส่วนใหญ่”

มิตรราภรณ์ อยู่สถาพร (2539 : 16) ให้ความหมาย เพลงยอดนิยม ว่า หมายถึง เพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทย ใช้ดนตรีสากลบรรเลงนั้นอาจประยุกต์ดัดแปลงให้เข้ากับภาษาไทย เป็นเพลงที่ได้รับความนิยมในช่วงเวลาของสังคมหนึ่ง ๆ เป็นเป็นแนวเพลงต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. แนวเพลงป๊อป (Pop Music) เป็นเพลงที่มีแนวดนตรีสากล มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักเป็นส่วนใหญ่
2. แนวเพลงแดนซ์ (Dance Music) เป็นเพลงที่มีทำนองสนุกสนาน เหมาะแก่การเต้นรำ เนื่องจากมีลีลาเข้าใจ
3. แนวเพลงร็อก (Rock Music) มีแนวดนตรีร็อกของตะวันตกมาปรับความหนักแน่นรุนแรงของทำนองเพลงและเนื้อหาบ้าง เพื่อให้เหมาะกับค่านิยมของคนไทย
4. แนวเพลงแจ๊ส (Jazz Music) มีกำเนิดในอเมริกา เป็นที่นิยมในหมู่นักดนตรีแจ๊ส ดนตรีคอนซาร์ทชัน ต้องอาศัยความชำนาญ
5. แนวเพลงริทึมแอนด์บลูส์ (Rhythm and Blues) เป็นแนวดนตรีที่กำเนิดในอเมริกาเช่นกัน มีทำนองคอนซาร์ทชันเศร้า เพื่อระบายความในใจของผู้ร้อง

6. แนวเพลงอัลเทอร์เนทีฟ (Alternative) เป็นแนวดนตรีใหม่ล่าสุด
ค่อนข้างแหวกแนวในการนำเสนอ ทำนองดนตรีค่อนข้างเร้าใจ เน้นการปล่อยอารมณ์ของผู้ร้อง

ลูกรี เจริญสุข (2538 : 105) ได้ให้ความหมายของ เนื้อร้อง (Text) ว่า "เนื้อร้อง เป็นเรื่องราวของการสื่อความหมาย อาจจะหมายถึง การเล่าเรื่อง นิทาน ข่าวสารการบอกเล่า การบอกกล่าวความในใจ การตีความหมาย เนื้อร้องที่ดีจึงควรมีเนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง หรือ ความหมายที่ดี ก่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจ สร้างสรรค์ความดีงาม มองโลกด้วยความหวัง ภาษาของเนื้อร้องควรเป็นภาษาสุภาพ ไม่หยาบคาย ไม่ส่อเสียดและไม่หยาบโลน"

การประพันธ์เนื้อร้องเพลง

ผู้ประพันธ์เนื้อร้องเพลงไทยสากล จะใช้จินตนาการของตนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจจะ กำหนดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ในชีวิตจริง อาจเป็นเรื่องที่หยิบยกเอาปรัชญา ศาสนา หรือค่านิยมของคนในสังคม หรือจากความพ้อฝันและสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจ อาจเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้ หรือเป็นข้อเท็จจริงจากชีวิตจริง ๆ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น เพลงรัก ๆ ใคร่ ๆ ผิดหวัง หรืออาจเป็นเพลงไม่มีแก่นสาร แต่เป็นการเอาใจผู้ฟัง โดยเฉพาะวัยรุ่นหนุ่มสาว ผู้ประพันธ์มีวิธีใส่เนื้อร้อง 3 วิธี (ปิยะ รัตนัน, 2526 : 325) คือ

1. แต่งทำนองก่อน แล้วค่อยแต่งเนื้อร้องขึ้นทีหลัง
2. แต่งเนื้อร้องก่อน แล้วค่อยแต่งทำนองขึ้นทีหลัง
3. แต่งทำนองและเนื้อร้องไปพร้อม ๆ กัน

สมศักดิ์ วัฒนศิริ (2526 : 342) ได้กล่าวถึงการประพันธ์เพลงในยุคหลังว่า "มีนักแต่ง เพลงรุ่นใหม่ที่ประพันธ์คำร้อง โดยไม่ยึดถือฉันทลักษณ์ที่ถูกหลักร้อยกรองเป็นสำคัญ แต่เน้นเอา ความหมายของเนื้อเพลงเป็นหลัก คือ ขอให้มีความหมายลึกซึ้งเป็นพอ ไม่ต้องการคำหรูหรา คล้องจอง"

พิระ ตริบุปผา (2526 : 161 - 163) นักแต่งเพลงผู้มีชื่อเสียงได้แบ่งประเภทของ เพลงตามเนื้อหา ไว้ดังนี้

1. เพลงปลุกใจ
2. เพลงประเภทชมธรรมชาติ
3. เพลงประเภทความรักและความผิดหวัง
4. เพลงประเภทธรรมชาติกับความรัก

5. เพลงประเภทพื้นเมืองแต่ละท้องถิ่น แต่ละจังหวัด
6. เพลงประเภทประเพณีและศีลธรรม
7. เพลงประเภทคติธรรมและภาษิตสอຍใจ
8. เพลงประเภทสร้างสรรค์และสะท้อนสังคม

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527 : 777 – 778) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเนื้อร้องเพลงไทยสากลว่า ลักษณะเด่นของเพลงไทยสากลที่ได้รับอิทธิพลจากเพลงและทฤษฎีเพลงสากลนั้น ผู้แต่งเนื้อร้องมักแสดงอารมณ์และทัศนคติของตนไปสู่ผู้ฟัง โดยการเลือกพยางค์ยอคำที่มีความหมายและเสียงที่สื่อความรู้สึก ให้ผู้ฟังสะท้อนใจตามไปกับความคิดและอารมณ์ของตน ด้านการใช้ถ้อยคำและโวหาร ก็จะเน้นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนมากกว่าจะยึดภาษาที่เป็นแบบแผน จึงเกิดการใช้คำและสำนวนมีความแปลกใหม่ หรือการใช้อุปมาอุปไมยต่างไปจากทัศนคติ นักประพันธ์บทเพลงไทยสากลรุ่นใหม่จะสร้างสรรค์บทเพลงแนวใหม่ตามลีลาบทเพลงสากล ที่เรียกว่าดนตรีสมัยใหม่ (Popular Music) ทำให้มีคำร้องและจังหวะทำนองมีรูปแบบแตกต่างออกไปเป็นอิสระไม่มีลี้ล้นสุด โดยสนองตอบอารมณ์และค่านิยมของผู้ฟัง

บุญยงค์ เกศเทศ (2532 : 68) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ภาษาเพลง” ว่า “เพลงจัดเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง คุณค่าของแต่ละเพลง ก็ขึ้นอยู่กับว่า สามารถสะท้อนอารมณ์ผู้ฟังได้มากน้อยเพียงใด ในทุก ๆ อารมณ์ ไม่ว่าจะเป็น อารมณ์โศกเศร้า รักใคร่สดชื่น หรือ แม้แต่อารมณ์สนุก ตลกขบขัน ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชั้นเชิงการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์เพลง”

เพลงบางเพลงมีศิลปะ การใช้ภาษาน่าสนใจ มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบมีโวหารที่คม ลึกซึ้งแฝงความหมาย ใช้สัญลักษณ์หรือมีแง่มุมที่สามารถสะท้อนอารมณ์ผู้ฟังได้ทุกบททุกตอน และยังคงฟังได้อารมณ์จนบัดนี้ ในทางตรงข้าม บางเพลงอาจโด่งดัง ฟังได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น และก่อดความนิยมลงในเวลาอันรวดเร็ว รูปแบบการใช้ภาษาในบทเพลงควรมีลักษณะดังนี้

1. ความคิดริเริ่มและความแปลกใหม่ในการใช้ภาษา มีประเด็นต่อไปนี้
  - 1.1 วิธีการเปรียบเทียบ การใช้โวหารเปรียบเทียบ
  - 1.2 การเลือกใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มาตัดตอนเรียบเรียงกันใหม่
  - 1.3 การเล่นสำนวน ยกย่อน เสียดสีได้ละเอียด
  - 1.4 การสร้างคำขึ้นมาให้มีหน้าที่แปลกไปจากเดิม

- 1.5 ใช้ภาษาง่าย ๆ แต่ให้ภาพพจน์แจ่มชัด
2. อารมณ์ขันในเพลง
3. ใช้ภาษาได้เรียบง่าย และกินความลึก

ไพรัช มากกาญจนกุล (2536, : 38) ได้กล่าวถึงกลวิธีการประพันธ์เนื้อร้อง เพื่อให้เพลงไพเราะยิ่งขึ้น ไว้ดังนี้

1. คำที่ใช้อักษรสูง หรือคำที่เป็นเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือจัตวา ไม่ควรอยู่ในเสียงต่ำ เพราะอาจทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไปได้
2. คำที่เป็นเสียงกลางหรือเสียงต่ำ ไม่ควรอยู่ในเสียงสูง
3. เมื่อแต่งคำร้องและทำนองแล้ว ถ้าถ้อยคำแข็งกระด้าง ให้ใช้วิธีเกลาดังนี้
  - 3.1 คำที่เป็นเสียงวรรณยุกต์เอก เสียงตรี และเสียงจัตวา ให้เกลาเสียงขึ้น
  - 3.2 คำที่เป็นเสียงวรรณยุกต์โท ให้เกลาเสียงลง
4. เน้นจุดประสงค์ที่เด่นชัด เช่น บทเพลงที่เกี่ยวกับความรักที่ผิดหวัง ก็ต้องเน้นแต่เรื่องของความรักที่ผิดหวังเท่านั้น จะเขียนถึงความสดใสรุ่งโรจน์ไม่ได้
5. มีแรงจูงใจที่จะให้ผู้ฟังติดตามฟังเพลงตลอดจนจบ
6. ผู้ฟังรู้สึกมีส่วนร่วมมากที่สุด เช่น เพลงที่เกี่ยวกับความรักเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกชนชั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรักที่สมหวังหรือผิดหวังก็ตาม
7. ตามความนิยมของผู้ฟัง ไม่ให้เบื่อหน่าย เช่น เพลงที่เกี่ยวกับความรัก ให้เป็นเพลงที่สดชื่น ใช้ภาษาง่าย ๆ ออกมา ก็จะได้รับคามนิยมอย่างรวดเร็ว เพราะแปลกไปจากที่เคยฟัง ในที่สุดก็เป็นเพลงที่นิยมได้

เพลงที่ผู้ประพันธ์แต่งยังมีหลักการแต่งเนื้อร้องแต่ละท่อนด้วย โดยทั่วไปเพลงมักมี 4 ท่อน มีหลักการกำหนดเนื้อหา ดังนี้ (ไพรัช มากกาญจนกุล 2536 : 57 - 58)

ท่อนที่ 1 เป็นการอารัมภบท เกริ่นสภาพทั่วไป เช่น เพลงความรักที่สมหวัง ก็มักจะกล่าวถึงความงามทั่วไป สภาพแวดล้อมของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรัก

ท่อนที่ 2 เป็นท่อนที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื้อเรื่องและทำนองเพลงเหมือนกับท่อนแรก เนื้อหาจึงไม่ต่างจากเดิมนัก ถ้าเป็นเพลงที่เกี่ยวกับความรักที่สมหวังแล้ว มักจะกล่าวถึงความดีความประทับใจของคนรัก

ท่อนที่ 3 เป็นท่อนแยก คือจะแยกความรู้สึกออกจากสองท่อนแรก คำร้องจะแปลกแยกต่างออกไป ถ้าเป็นความรักที่สมหวัง มักจะกล่าวถึงความคิดถึง ความสุขที่อยู่ใกล้ชิดกันหรือการร่วมกิจกรรมด้วยกัน

ท่อนที่ 4 เป็นท่อนที่มีทำนองเพลงเหมือนท่อนแรก เป็นท่อนสรุป ถ้าเป็นเพลงความรัก เนื้อความก็จะเป็นเพียงความคะนองหา มีแต่ความทรงจำ ความประทับใจ ทุกสิ่งทุกอย่างจะสงบลง

สมชาย รัชมี (2538 : 5) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนักแต่งเพลงกับผู้ฟังว่า "นักแต่งเพลงทุกคนถูกอิทธิพลของเชื้ออารมณ์เดิมของตนเองกำหนดรูปแบบของเพลงที่แต่ง เพราะเหตุนี้เอง ผู้แต่งจึงไม่อาจกำหนดกลุ่มผู้ฟังเองได้.....เพลงจะถูกใจผู้ฟังหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์และจริตของผู้ฟังด้วย ถึงแม้ว่าเพลงนั้น ๆ อาจแต่งได้ดี มีคุณค่าทางสุนทรียะ แต่งได้ถูกต้องตามโครงสร้างและเรียงร้อยคำได้อย่างไพเราะก็ตาม"

เขตต์อรัญ เลิศพิพัฒน์ (2545 : 43 - 57) กล่าวถึงลักษณะของเนื้อเพลงที่ดีว่า ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. โครงเรื่องดี คือสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนว่า ผู้ร้องการแสดงอารมณ์อะไรออกมา เช่น อารมณ์สุข ครีกรื่น ฮึกเหิม ร่าเริง สดใส เศร้า เหงา ฯลฯ มีแง่มุมแตกต่างจากเพลงเก่า ๆ มีความจริงสือไว้ในเพลงและมีพัฒนาการทางอารมณ์

2. ขึ้นต้นดี มีจุดดึงดูดความสนใจของผู้ฟังโดยมีหลักการคิดว่า เพลงนี้พูดถึงใคร พูดถึงอะไร พูดเมื่อไร พูดที่ไหน และพูดให้ใครฟัง วิธีการเริ่มต้น มีประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 เริ่มต้นด้วยคำสั่งหรือคำขอร้อง
- 2.2 เริ่มต้นด้วยคำถาม
- 2.3 เริ่มต้นด้วยการเล่าเรื่อง หรือสื่อหน้าด้วยเหตุการณ์
- 2.4 เริ่มต้นด้วยคำทักทาย
- 2.5 เริ่มต้นด้วยเงื่อนไขของเวลา
- 2.6 เริ่มต้นด้วยการสร้างภาพ
- 2.7 เริ่มต้นด้วยการสร้างฉาก
- 2.8 เริ่มต้นด้วยการใช้คำที่สะท้อนอารมณ์

3. ชื่อเพลงดี ชื่อเพลงเป็นสิ่งสำคัญ ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้ แนวทางในการตั้งชื่อเพลงมีดังนี้ เช่น

กำหนดที่มาจาก สี เช่น หาดสีทอง ไตอารีเล่มแดง บัวขาว ฯลฯ

กำหนดที่มาจาก สถานที่ เช่น หาดสงขลา หัวหินลั่นมนต์รัก ฯลฯ

กำหนดที่มาจากคำที่ขัดแย้งกัน เช่นสองคนในร่างเดียว คนจนผู้ยิ่งใหญ่ ฯลฯ

กำหนดที่มาจาก ความเปรียบเทียบ เช่น ยิ่งสูงยิ่งหนาว ทองไม่รู้ร้อน

กระดี่ได้น้ำ ฯลฯ

กำหนดที่มาจากฤดูกาล เช่น มนต์รักในฤดูร้อน คำหนึ่งในฤดูหนาว ฯลฯ
กำหนดที่มาจาก อารมณ์ความรู้สึก เช่น คิดถึง รักเธอเสมอ เกเลียด ฯลฯ

ศศกมล ลิ้มปิชัย (2531 : 147 - 148) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อร้องเพลงไทยสากลโดยดุษณีนิยมนว่า มีลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะที่ดี

1.1 เนื้อร้องของเพลงไทยสากลในปัจจุบันมีความชัดเจน ตรงไปตรงมา สามารถเข้าใจง่าย และสื่อความหมายได้ทันท่วงที เพราะถ้อยคำที่ใช้เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงไม่ต้องตีความ ทำให้ผู้ฟังสามารถรับรู้และเข้าใจง่าย

1.2 เนื้อหาของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน มักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและสังคม การให้กำลังใจ และปลอบประโลมใจซึ่งกันและกัน นับเป็นสิ่งที่มีความคุณค่าทางสังคม

2. ลักษณะที่ไม่ดี

2.1 เนื้อร้องของเพลงไทยสากลในปัจจุบันมักไม่มีสัมผัสคล้องจอง และมีลักษณะเป็นคำพูดมากกว่าบทกลอน ทำให้เพลงขาดความไพเราะ และละเอียดอ่อน อาจมีสาเหตุสำคัญ คือ

ก. ธุรกิจการค้าที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลง ทำให้ศิลปินจำเป็นต้องเร่งรีบประพันธ์เพลงออกมา

ข. ศิลปินมักไม่มีความรู้ในด้านการแต่งบทกวีเพียงพอ จึงทำให้ขาดความไพเราะด้านการใช้คำสัมผัส

ค. ผู้ฟังนิยมประโยคหรือวลีที่เข้ากับยุคสมัย เช่น คำว่า "ได้ไง ช่างมัน เถอะ เป็นยังไง" ทำให้เนื้อเพลงมีลักษณะเป็นคำพูด

2.2 เนื้อร้องของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน มักซ้ำไปซ้ำมาไม่ค่อยมีสาระ เนื่องจากผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้ฟังจำได้ง่ายและเร็ว

มนตรี นุชดอนไผ่ (2545 : 73) ให้หลักการเขียนเพลงไทยทั่วไปเพื่อให้ถูกใจผู้ฟังว่า การเขียนคำร้องมี 4 แบบ คือ

1. เขียนคำร้องพร้อมทำนอง วิธีนี้ทำให้ทำนองและโครงสร้างเพลงไม่หลากหลาย แต่ถ้าผู้แต่งมีทำนองและคำร้องอยู่ในใจจะช่วยให้ฟังรื่นหู

2. เขียนคำร้องแล้ว จึงใส่ทำนอง ไม่ค่อยนิยม เพราะ ทำนองเพลงไม่เคลื่อนไหวทำได้เพียงกำหนดสัดส่วนของคำร้องและอัตราส่วนของห้องเพลงเท่านั้น

3. เขียนทำนองแล้วจึงใส่คำร้อง วิธีนี้นิยมในการแต่งเพลงแนวป๊อป ได้เพลงมีลีลา แต่เขียนคำร้องยาก เพราะภาษาไทยในเสียงวรรณยุกต์บางตัว ไม่สอดคล้องกับทำนอง ทำให้เพลงกร่อย ฟังไม่รื่นหูและขาดพลัง

4. กำหนดคำบังคับแล้วใส่ทำนอง วิธีนี้ได้เพลงตามที่ต้องการในคำร้อง เช่น ชื่อเพลงหรือประโยคที่ต้องการเน้น

มนตรี นุชตอนไผ่ (2545 : 76) ยังให้เคล็ดลับในการประพันธ์เพลง โดยให้พิจารณาประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. ประเด็นสำคัญของเพลง (Concept)
2. เรื่องย่อ (การบีบเรื่อง)
3. ใช้เวลา 3 นาที (ภาพยนตร์เรื่องสั้น)
4. การเล่นคำ (สำนวน)
5. การวางชื่อเพลง (คำและตำแหน่งที่เหมาะสม)
6. สัดส่วน พยางค์ (ความสอดคล้องกับโน้ตดนตรี)
7. โครงสร้าง (Movement)
8. สัมผัส
9. คำขยา
10. เนื้อหาชัดเจน
11. การเลือกใช้คำ
12. การเล่นอักษร
13. ภาษาตามยุคสมัย
14. อารมณ์ความรู้สึก
15. การเปิดหัวเพลง
16. การเปรียบเทียบเกิน ๆ (คำที่มีพลัง)
17. กระชับ ย่อ ประหยัดคำ
18. ตัวละคร (Person to Person)
19. การเปลี่ยนฉาก (การดำเนินเรื่อง)
20. ฉันทลักษณ์ (การวางสัมผัส)

สรุปได้ว่า เพลงเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ผูกพันในชีวิตประจำวันของมนุษย์ตั้งแต่

เกิดจนตาย เพลงไทยสากลเป็นเพลงที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก แต่เดิมมักมีเนื้อร้องยาว เป็นแบบจินตนาการ หรือเป็นโลกของความฝัน ใช้ภาษาประณีต มีความหมายดี

เพลงใดที่มีผู้นิยมร้องหรือ ฟังกันมาก เพลงนั้นก็เป็นเพลงยอดนิยม ซึ่งเป็นความชื่นชอบเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ส่วนมากมักเป็นระยะเวลาสั้น เพลงไทยสากลในปัจจุบันมีเนื้อหาสะท้อนสภาพสังคมมากขึ้น มีรูปแบบการแต่งเพลงหลากหลายวิธีตามแนวตะวันตก ใช้ภาษาธรรมดาเข้าใจง่าย

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 15) ได้ให้ความหมายของ คำ "วัยรุ่น" ว่า "วัยที่มีอายุประมาณ 13 – 19 ปี, วัยกำดัด ก็ว่า"

ธรรมชาติของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีการแสดงออกดังนี้ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539 : 15)

1. เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกลักษณะ
2. เป็นวัยที่ติดองการอิสระภาพมาก
3. เป็นวัยที่รักความยุติธรรมอย่างรุนแรง
4. เป็นวัยที่รักและต้องเพื่อนมาก
5. เป็นวัยเริ่มให้ความสนใจในเพศตรงข้าม
6. เป็นวัยที่ต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับ
7. เป็นวัยที่ต้องการค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง
8. เป็นที่ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อตนแบบเด็ก ๆ
9. เป็นวัยที่ไม่ต้องการเปิดเผยเรื่องราวของตนเองให้พ่อแม่รู้ทั้งหมด
10. เป็นวัยที่ไม่ชอบให้พ่อแม่ทะเลาะกัน
11. เป็นที่ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เปรียบเทียบตนกับคนอื่น
12. เป็นวัยที่ไม่ชอบแสดงออก

ความสำคัญของวัยรุ่น

คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและดูแลเด็กวัยรุ่น (2535 : 5) ให้ความสำคัญแก่วัยรุ่นว่า "วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งใน 2 สถานะ กล่าวคือ ในสถานะแรก วัยรุ่นเป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และเป็นช่วงที่นับได้ว่า สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต เพราะชีวิตของเด็กอาจหักเหขึ้นหรือลงได้อย่างมากในช่วงนี้ ส่วนในสถานะที่สอง เด็กวัยรุ่นเป็นกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งของประเทศ ที่เริ่มมีบทบาท ภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม และจะเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

๑
๗๘๓.๔๒
๐๖/๑๕๗
๓.๒

และวัฒนธรรมของชาติต่อไป ดังนั้น วัยรุ่น จึงเป็นทรัพยากรบุคคลวัยสร้างสรรค์ที่มีค่ายิ่งของ
ประเทศ"

อารมณ์ของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรงและเปลี่ยนแปลงง่าย สับสน อ่อนไหว ไม่มั่นคง
อารมณ์ที่เกิดกับวัยรุ่นจึงมีทุกประเภท คือ รัก ชอบ โกรธ เกลียด เบื่อหน่าย เงา อิจฉา ริษยา
กังวล อาฆาต ตี๋อติง ใ้อวด ทิฐู ถือดี ต่อต้าน หลงไหล หงุดหงิด ฯลฯ พัฒนาการทาง
อารมณ์ของวัยรุ่นสลับซับซ้อนมากและวัยรุ่นก็เรียนรู้ที่จะปิดบังความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง
(เอมอร จารุงษ์, 2545 : 17-18)

ปราณี รามสูต (2527 : 26 - 33) ได้แบ่งอารมณ์ของวัยรุ่นเป็นประเภทต่าง ๆ ได้
ดังนี้

1. อารมณ์รัก เป็นเรื่องสำคัญของวัยรุ่น การแสดงออกด้านความรักที่เป็นปัญหามัก
เกิดกับวัยรุ่นตอนต้น เป็นรักแบบเพื่อน ส่วนวัยรุ่นตอนปลาย เริ่มมีเหตุผล และอยู่ในโลกความ
จริงมากขึ้น
2. อารมณ์กลัว เป็นธรรมชาติของวัยรุ่นที่มักมีความกลัวที่เกิดจากความสัมพันธ์
ระหว่างผู้นั้น กับสิ่งแวดล้อม เช่น กลัวไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน กลัวเพื่อนโกรธ กลัวทำอะไรไม่
สำเร็จ เป็นต้น
3. อารมณ์วิตกกังวล เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นจากสิ่งเร้าทำให้กลัว คิดคำนึงถึงสิ่งที่ทำ
ให้กลัว มีความเครียด ทำให้กังวลมาก เช่น วิตกกังวลถึงสภาพความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรื่อง
ทางเพศ เป็นต้น
4. อารมณ์เกี่ยวกับความรู้สึกเป็นปมด้อย เกิดจากความนึกคิดส่วนตัวที่ประเมิน
ตนเองว่า ต่ำต้อย พิกลพิการ หรือขาดบางสิ่งบางอย่างในชีวิต
5. อารมณ์โกรธ วัยรุ่นมักแสดงออกในลักษณะการทำลาย แต่บางคนก็ใช้ความ
เงียบแทน
6. อารมณ์อิจฉาริษยา เป็นอารมณ์ที่เกิดจากความรู้สึก ไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย
กำลังสูญเสียสิ่งที่ตนมีอยู่ อารมณ์ลักษณะนี้เป็นอารมณ์รวมของความโกรธและความกลัว
7. อารมณ์ความอยากรู้อยากเห็น มักเป็นไปในลักษณะการทดลอง อยากได้
คำตอบ

กระบวนการคิดของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีกระบวนการคิดแบบต่าง ๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2540 : 352) ดังนี้

1. รู้จักคิดเป็นเหตุเป็นผล ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ
2. รู้จักคิดแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่ง รวมถึงลักษณะคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์

คิดอย่างมีระเบียบแบบแผน ต้องการนึกคิดด้วยตัวเอง

3. รู้จักตัดสินใจในเรื่องยาก ๆ รวมทั้งการค้นหาข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจ

4. มีความคิดรวบยอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งขึ้น ฉะนั้น จึงเชื่อมโยงประสบการณ์ในอดีตเข้ากับปัจจุบัน และคาดหรือวางแผนสำหรับอนาคต

5. เข้าใจและมีความคิดรวบยอดเรื่อง ทฤษฎี กฎ ระเบียบ วินัย ฉะนั้นจึงสามารถเรียนเข้าใจเรื่องเหล่านี้ และสามารถนำไปใช้ได้ ชอบเล่นการเล่นที่มีกฎเกณฑ์วิธีเล่นซับซ้อน

6. รู้คิดด้วยภาษาจากความคิดภายในมากขึ้น คือคิดโดยไม่ต้องเห็นของจริง เพราะ ความคิดเชิงนามธรรม สามารถสร้างภาพความคิดในใจได้มากและซับซ้อน

7. รู้คิดด้วยภาพความคิดในใจ ทำให้สามารถคิดเรื่องนามธรรมที่ยาก ๆ ได้

การประเมินตนเองของวัยรุ่น หรือความคิดเกี่ยวกับตนเอง (self concept มักมาจากความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่บุคคลอื่นมีต่อตนเอง มากกว่าที่เขาจะประเมิน หรือคิดเห็นด้วยตนเอง ดังนั้น วัยรุ่นจึงมีปัญหาที่เกิดกับเกี่ยวกับการค้นหาตน (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2540 : 357) เช่น

1. ไม่ทราบว่าจะค้นหาตนเอง เพื่อจะเข้าใจตนได้อย่างไร

2. ค้นหาตนเองไม่พบ

3. ตนเองที่พบ ไม่ใช่ตนเองที่แท้จริง เช่น เป็นตนเองในความคิดฝัน เป็นตนเองในรูปแบบที่เพื่อนคาดหวัง หรือภาพลักษณ์ขวัญใจวัยรุ่นที่ตนนิยม

4. มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองที่สับสน

5. ภาพตนเองที่ได้พบเป็นภาพที่ด้อยศักดิ์ศรี และเต็มไปด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ

6. ค้นหาภาพพจน์ของตนเองอย่างผิดวิธี

7. สิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ ครอบครัว ไม่ช่วยให้เด็กวัยรุ่นค้นหาตนเอง และพบ "ตนของตนเอง" ที่มั่นคงและมั่นใจในตัวเอง ในชีวิตและอนาคต

อรุสม สุทธิสาคร (2544 : 12) ผู้ศึกษาเรื่องราวของวัยรุ่น ได้แสดงทัศนะที่มีต่อวัยรุ่นว่า "หากเปรียบเป็นดอกไม้ ช่วงชีวิตของวัยรุ่นคงอยู่ในวัยแรกผลิบาน สวยงาม หอมหวาน อยู่ในสวนดอกไม้ แต่ผู้เขียนพบว่า การใช้ชีวิตของเด็กวัยรุ่นยุคปี 2000 ในสังคมปัจจุบันนี้ มิใช่

เช่นนั้น ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว มีปัญหาและความเครียดต่าง ๆ อยู่รายรอบ ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด เร็กส์ ความเครียด ฯลฯ โดยเฉพาะ “ความเหงา” ที่พร้อมจะพัดพาหัวใจอันบอบบางของวัยรุ่นให้กระเจิดกระเจิงไปสู่หนใดก็ได้ ในท่ามกลางภัยอันตรายที่รายล้อมรอบกาย”

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์วัยรุ่น พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. วัยรุ่นมีความเหงาและความว้าเหว่ ขาดความมั่นใจในตนเอง อาจทำให้วัยรุ่นมุ่งเข้าหาอบายมุขได้
2. วัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน ต่างไปมีครอบครัวใหม่ ทำให้วัยรุ่นมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนเกินของครอบครัว จึงหาทางออกด้วยการคบเพื่อน
3. วัยรุ่นที่อยู่ในวัยเรียนบางคน มีความรักถึงขั้นใช้ชีวิตคู่ แบบชิงสุกก่อนห่าม และมักมีปัญหาในกัน อยู่ร่วมกัน

อรสม สุทธิสาคร (2544 : 162) ได้สรุปข้อคิดเห็นของ วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา กรรมการเลขาธิการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กที่กล่าวถึงเด็กวัยรุ่นว่า “คนที่จับเรื่องวัยรุ่นได้ ก็มักทำทุกอย่างที่เป็นธุรกิจกับกลุ่มวัยรุ่น ตั้งแต่แฟชั่น ไปถึงภาษา เพลง สถานที่บรรยากาศ อันนี้แหละที่มาสอดคล้องกับคำว่า “เหงาของวัยรุ่น”

วัยรุ่นส่วนใหญ่มักชอบดนตรี “ความต้องการเสียงดนตรีดัง ๆ ของวัยรุ่นมีความจำเป็นต่อการปลดปล่อยพลังงานในตัวของพวกเขา มันมีความหมายในแง่ของพลังงาน โดยเฉพาะพลังทางเพศ และเชื้อเพลิงสำหรับพลังงานนี้ก็คือความรู้สึก ... พ่อแม่สามารถเรียนรู้ความเป็นวัยรุ่นและโลกของพวกเขาผ่านเสียงดนตรีที่พวกเขาโปรดปราน มาว่าจะเป็นสไตล์ของดนตรี หรือดาราที่เขาชื่นชอบ และปรารถนาที่จะเป็นให้เหมือน ลำนำบทเพลงและเนื้อร้องบอกให้เรารู้ถึงโลกที่อยู่ภายในตัวเขาอย่างชัดเจน... สำหรับวัยรุ่น ดนตรีก็คือ ภาษาที่เกิดจากจิตใต้สำนึกของพวกเขา” (ยิ่งใหญ่, ผู้แปล, 2533 : 13 - 14)

สรุปว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 13 - 19 ปี มีพัฒนาการความเจริญเติบโตทางร่างกาย ทำให้บุคลิกลักษณะเปลี่ยนแปลงมาก มีการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติเฉพาะของวัยรุ่น เช่น ชอบความอิสระ สนใจในเพศตรงข้าม ต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับ ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มองว่าตนเป็นเด็ก รักเพื่อน และรักความยุติธรรม ส่วนทางด้านอารมณ์นั้น วัยรุ่นมีอารมณ์ค่อนข้างรุนแรง อ่อนไหวและสับสนง่าย เช่น รัก โกรธ เกลียด เหงา เบื่อหน่าย เป็นต้น จึงมักกล่าวกันว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหาและเข้าใจยาก

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีผู้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเพลงไทยสากลไว้หลากหลาย ดังนี้

พงษ์ชัย ไทยวรรณศรี (2529) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง " วรรณกรรมจากบทเพลงสุนทราภรณ์" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในด้านเนื้อหาสาระและท่วงทำนองแต่งในด้านการใช้ถ้อยคำและโวหาร ผลการศึกษาในด้านเนื้อหาสาระพบว่า บทเพลงสุนทราภรณ์มีเนื้อหาจำแนกได้ 10 ประเภทใหญ่ ๆ คือ เพลงปลุกใจและสดุดี เพลงสถาบันการศึกษา เพลงจังหวัดและหน่วยงาน เพลงสำหรับเยาวชน เพลงจากวรรณกรรม เพลงเกี่ยวกับประเพณี เทศกาลและการละเล่นประจำท้องถิ่น เพลงที่เป็นภษิต เพลงสอนใจและเพลงคติธรรม เพลงชมธรรมชาติและชมความงามต่างๆ เพลงประเภทความรัก ความผิดหวัง เพลงสะท้อนสังคม และ เพลงที่เป็นละครหรือเรื่องราวสั้นๆ ส่วนท่วงทำนองการแต่งบทเพลงสุนทราภรณ์ ในด้านการใช้ถ้อยคำและโวหารพบว่าบทเพลงสุนทราภรณ์มีการใช้ถ้อยคำและโวหารหลายประการ กล่าวคือ ในเรื่องถ้อยคำ มีการซ้ำคำ การเล่นคำ การประชันศัพท์ การใช้คำง่าย การใช้ศัพท์สูง การใช้คำอุทาน การใช้คำในภาษาพูด และ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ ส่วนการใช้โวหาร มีการใช้โวหาร คือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาและสาธกโวหาร และโวหารเชิงภาพพจน์ ซึ่งการใช้ถ้อยคำและโวหารในบทเพลงแต่ละประเภทนั้นปรากฏมากน้อยแตกต่างกันไปตามประเภทเนื้อหาของบทเพลง

สมกมล ลิ้มปิชัย (2532) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทของระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากลต่อการสร้างผลงานเพลง" ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสรรค์ผลงานเพลงของศิลปินนั้น จำเป็นต้องเป็นไปตามแนวทางที่ผู้ผลิตวางไว้และตามทิศทาง ของตลาด ทั้งนี้เพราะธุรกิจเทปเพลงไทยสากล ที่ได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนศิลปินให้มีความพร้อมในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น ขณะเดียวกันกับขั้นตอนจินตนาการของศิลปินที่ไม่อาจสร้างงานตามความต้องการของตนได้ แต่กลับต้องสังเกตดูว่าในขณะนั้นผู้ฟังนิยมฟังเพลงแนวใด เพื่อจะได้สร้างงานในลักษณะเดียวกัน จึงทำให้เทปเพลงจำนวนมากมีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนัก โดยเฉพาะด้านเนื้อร้อง พบว่า ไม่ค่อยมีความไพเราะ เนื่องจากไม่มีสัมผัสคล้องจอง เนื้อหาที่มีความหลากหลายมากขึ้น และมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ ปัญหาสังคม ฯลฯ แต่ทว่าบางเพลงก็ไม่มีสาระเท่าที่ควร มักร้องซ้ำไปซ้ำมา เน้นการสื่อความหมายที่ตรงไปตรงมา

พรเพ็ญ ต้นประเสริฐ (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "เพลงไทยสากลระหว่างปี พ.ศ.2529 ถึง พ.ศ.2531 : การศึกษาในด้านลักษณะภาษาและการสะท้อนวัฒนธรรมไทย" ได้ผลสรุปว่า เนื้อเพลงไทยสากล ซึ่งแต่งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2529 - 2531 มีการใช้ถ้อยคำซึ่งมีลักษณะที่น่าสนใจ 4 ลักษณะ คือ การสร้างคำ การใช้คำ การเล่นคำและการใช้สำนวน

ด้านการใช้คำ มีการรวมคำ การเชื่อมเสียงของคำ และการประสมคำ ในด้านการใช้คำ มีการใช้คำภาษาพูด การใช้คำสแลง การยืมคำจากภาษาอังกฤษ และการใช้คำเสริมสร้อย ในด้านการเล่นคำ มีการใช้คำซ้ำ การสับคำ การเรียงคำสับคำแห่ง การเล่นความหมายของคำ การผวนคำ และการใช้คำกริยาเรียงกันหลาย ๆ คำ ส่วนในด้านสำนวนในเพลงไทยสากลมีการดัดแปลงสำนวนเดิมและสร้างสำนวนใหม่

ส่วนด้านเนื้อหาสาระเป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน คือ ความยึดมั่นในศาสนา ความมีอัธยาศัย ความสุภาพอ่อนโยน การให้อภัย การนิยมความร่ำรวย การมีปริญญา นอกจากนี้ยังพบว่าเพลงสะท้อนปัญหาคนชนบท การขาดดุลการค้า ปัญหาครอบครัว ปัญหาโสเภณี ปัญหาการว่างงานและปัญหากร่วมเพศด้วย

สุขุมาล จันทวี (2536) ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง "การวิเคราะห์เพลงไทยสากลแนวใหม่ในช่วงปีพ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ.2534" ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาของเพลงไทยสากลแนวใหม่ในช่วงที่ศึกษามีเนื้อหาแบ่งได้เป็น 6 ประเภท คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรัก การสะท้อนสภาพสังคมไทย การให้ความหวังและกำลังใจ การให้แง่คิดและปรัชญาชีวิต การชมธรรมชาติ เพลงและดนตรี ส่วนการวิเคราะห์การใช้ถ้อยคำในคำร้องของเพลงไทยสากลแนวใหม่ พบลักษณะการใช้ถ้อยคำแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ การใช้ภาษาปาก การใช้คำซ้ำ การใช้คำสแลง การใช้คำภาษาต่างประเทศและการแปลงคำ ด้านการใช้โวหาร พบว่าเพลงไทยสากลแนวใหม่นิยมใช้โวหาร 5 ประเภท คือ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ และปฏิพจน์ ซึ่งมีทั้งการเปรียบเทียบตามแบบเดิมและที่คิดขึ้นใหม่

มิตรภรณ์ อยู่สถาพร (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การสร้างภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ผ่านบทเพลงไทยสมัยนิยมระหว่างปี พ.ศ.2527 - 2539" การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาถึงภาพรวมของลักษณะภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ รวมถึงลักษณะความคิด ค่านิยม และทัศนคติของผู้หญิงสมัยใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่โดยรวม ที่ได้รับการนำเสนอผ่านสื่อเสียงเพลงนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ ความเป็นผู้หญิงกล้า แกร่ง และแกร่ง โดยจากเนื้อหาของเพลงที่เกี่ยวข้องกับความรักเป็นส่วนใหญ่ ผู้หญิงสมัยใหม่จะมีลักษณะที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความเข้มแข็ง อดทน ต่อสู้ชีวิต เชื่อมั่นในตนเอง มีอำนาจเหนือชายและมักจะเป็นผู้วิพากษ์ นอกจากนี้ ผู้หญิงสมัยใหม่ยังแสดงความคิดที่เป็นอิสระและมีหัวก้าวหน้า เคารพในศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และเป็นผู้ที่พร้อมรับเอาประสบการณ์ใหม่ ๆ

จิรวรรณ กาญจนานันท์ (2540) ศึกษาวิจัยเรื่อง "เนื้อหาเพลงไทยยอดนิยม . การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการฟังเพลงไทยสากลของวัยรุ่น" ได้ผลการวิจัยว่า เนื้อหาของเพลงไทยยอดนิยมของวัยรุ่นทั้งหมดเกี่ยวข้องกับเรื่องความรัก ในลักษณะของความ

ต้องการความรัก ความเข้าใจ การยอมรับ การแสดงความรัก ความเห็นใจ ความผิตหวัง การตัดพ้อต่อว่า การร้องอนคนรักและสะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะหรือนิสัยใจคอของวัยรุ่น นอกจากนี้ ยังพบว่า การรับรู้ประโยชน์จากการฟังเพลงไทยสากลของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ บ่อยครั้งในการฟังวิทยุและชมโทรทัศน์ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความบ่อยครั้งในการซื้อเทป และซีดี

เด่นศิริ สิ้นสืบลผล (2542) ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่อง "สุนทรียะทางภาษาในวรรณกรรม เพลงสุนทราภรณ์" ได้ผลการวิจัยว่า บทเพลงสุนทราภรณ์จำแนกตามเนื้อหาได้เป็น 6 กลุ่ม คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทย สถานที่ วรรณกรรม ธรรมชาติ ความรัก คติธรรมและการสะท้อนภาพชีวิตสังคม ในด้านรูปแบบการแต่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การใช้ฉันทลักษณ์แบบร้อยกรองเดิม การใช้ฉันทลักษณ์ที่คล้ายร้อยกรองเดิม และการใช้ฉันทลักษณ์ที่ไม่มีฉันทลักษณ์ตายตัว ส่วนการวิเคราะห์ด้านสุนทรียะทางภาษา แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ การใช้คำ โวหารและสำนวน

อภิรดี ภูภิรมย์ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม" ได้ผลวิจัยการศึกษาลักษณะทางวาทศิลป์ของเพลงไทยสมัยนิยม โดยศึกษาใน 4 ประเด็น หลัก คือ การคิดค้นเนื้อหา การจัดเรียบเรียงสาร ลีลาการใช้ภาษา และการส่งสาร เน้น ภาพรวมมากกว่าส่วนประกอบแต่ละส่วน พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เพลงน่าประทับใจขึ้นอยู่กับ ความสัมพันธ์ของเนื้อร้องกับทำนอง เนื้อร้องกับดนตรี ทำนองกับดนตรี และความสัมพันธ์ของ ทั้งสามส่วนด้วย